

KRYZYS PAŃSTWA POLSKIEGO W XI w.

Mieszko II koronował się tuż po śmierci ojca w 1025 roku. W chwili gdy obejmował tron państwo polskie było rozległym krajem .

1. Przyczyny kryzysu państwa polskiego za panowania Mieszka II

a) przyczyny zewnętrzne kryzysu:

- Niemcy, Czechy, Węgry i Ruś dążyły do odzyskania ziem zdobytych przez Chrobrego
- Mieszko II kontynuował agresywną politykę ojca i nie miał żadnych sojuszników

b) przyczyny wewnętrzne kryzysu:

- Mieszko II objął władzę zgodnie z życzeniem swego ojca. Tron jednak powinien przypaść jego starszemu bratu – Bezprymowi, który był synem pierwszej żony Bolesława Chrobrego, księżniczki węgierskiej. Pominiecie go przy sukcesji tronu budziło sprzeciw części możnych i samego księcia Bezpryma. Mieszko II mógł więc spodziewać się powstania wewnętrznej opozycji.
- Społeczeństwo polskie było zmęczone ustawicznymi wojnami. Gdy działania wojenne toczyły się w kraju wszyscy mężczyźni byli zobowiązani go bronić (zasada tzw. pospolitego ruszenia) jednak tylko druzynnicy (członkowie druzyny) uzyskiwali profity z wojen: udział w łupach wojennych, otrzymywali ziemię w nagrodę. W związku z prowadzeniem wojen zwiększono podatki, daniny i posługi, do których byli zobowiązani poddani. Ciężar wojen spoczywał więc na barkach ludzi, którzy nie czerpali z nich żadnych korzyści. Co więcej wzrosły podatki na Kościół (tzw. dziesięcina – dziesiąta część plonów) w związku z rozwojem polskiej organizacji kościelnej. Niezadowoleni z tego byli zwolennicy dawnej wiary.
- Do pogłębiającego się niezadowolenia społeczeństwa przyczyniła się również sprawa walki o władzę między Mieszkiem II, a Bezprymem. Sytuacja wewnętrzna była więc bardzo niestabilna.

b) przebieg kryzysu państwowości polskiej (1031 – 1039):

1031 – nastąpił jednoczesny **najazd cesarza Konrada II i księcia ruskiego Jarosława**

Mądrygo. Niemcy zagarnęli Miłsko i Łużyce, Grody Czerwieńskie powracają do Rusi, Morawy do Czech, a Słowacja została włączona do Węgier. **Mieszko II opuścił kraj.** **Bezprym objął tron** i odesłał polskie insygnia koronacyjne na dwór cesarski, uznając w ten sposób zwierzchność cesarza i **pozbawiając Piastów możliwości koronacji.**

1032 – Bezprym został zamordowany po kilku miesiącach rządów. Do Polski **powrócił Mieszko II.** Musiał się zgodzić na **podział kraju na dzielnice** między członków rodziny, zrezygnować z korony i uznać zwierzchność cesarza. Udało mu się jednak wkrótce ponownie zjednoczyć cały kraj.

1034 – **śmierć Mieszka II.** Władzę chwilowo przejmuje po nim wdowa Rycheza. Wkrótce wybuchła **bunt możnych**, którzy chcą wykorzystać słabość państwa i panującego; chcą podzielić je między siebie. Kazimierz z matką muszą uciekać z kraju. Nie znamy imion możnych, którzy stali na czele buntu z wyjątkiem jednego – **Masława** (lub Mieclawa), który opanował Mazowsze. Wiadomo jednak, że bunt objął cały kraj.

1037 (ok.) – wybuchł **bunt ludowy.** Lud zwrócił się przeciwko możnym, feudałom Kościołowi. Bunt objął najlepiej rozwinięte dzielnice państwa: Wielkopolskę, Małopolskę, Pomorze Gdańskie. **Skutkiem buntu było** całkowite zniszczenie polskiej organizacji kościelnej – wymordowano wszystkich księży chrześcijańskich, zniszczono kościoły, powrócono do pogaństwa. Lud zwrócił się również przeciwko możnym. Skutkiem tego było zniszczenie gospodarcze kraju, jego osłabienie wewnętrzne.

1039 – książę czeski **Brzetysław I najechał na ziemie polskie.** Jego wojska zajęły Śląsk, Małopolskę i dotarły aż do Wielkopolski, którą doszczętnie zniszczyły. Śląsk został przyłączony do Czech z Wielkopolski wywieziono relikwie świętego Wojciecha, Radzima-Gaudentego i pięciu braci eremitów zakonników). Znaczną część ludzi zabrano w niewolę.

c) skutki kryzysu:

Państwo polskie utraciło wszystkie ziemie przyłączone przez Bolesława Chrobrego. Od Polski odłączyło się Pomorze Zachodnie, Pomorze Gdańskie powróciło do religii pogańskiej. Śląsk i Małopolska zostały zagarnięte przez Czechy. Jednocześnie nastąpił zanik metropolii gnieźnieńskiej i całkowity upadek polskiej organizacji kościelnej. Również negatywne skutki będzie miało odesłanie cesarzowi polskich insygniów koronacyjnych przez Bezpryma. Wiazało się to z upadkiem znaczenia Polski na arenie międzynarodowej i z dążeniami do odzyskania tychże insygniów, bez których nie można było przeprowadzić żadnej koronacji. Zdano sobie również sprawę ze złej organizacji państwa polskiego. Zmienił ją Kazimierz Odnowiciel.